

Medical Decision Making, Vesalius, XVI, 1, 19-23, 2010

***Medical Decision Making as a “Historical”
Combination of Art, Statistics, Experimentalism
and Evidence Based Practice***

Andrea A. Conti, Antonio Conti and Gian Franco Gensini

Dr. Celalettin GÖÇKEN

Plan

- ❖ Giriş
- ❖ Tıbbi karar vermenin tarihsel temelleri
 - 1) *Sanatsal bileşen*
 - 2) *İstatistiksel boyut*
 - 3) *Belirlenimci Deneysel yaklaşım*
 - 4) *Kanıta dayalı yaklaşım*
- ❖ Sonuç

Giriş-1

- ❖ Karar verme:
 - stres ve kısa zaman
- ❖ Belirsizlik ve riskler
- ❖ Kriterler:
 - en iyi çıkar (the best interest)
- ❖ Tıpta:
 - kısıtlı genel kriterler ve kişisel beklentiler

Giriş-2

❖ Archie Cochrane:

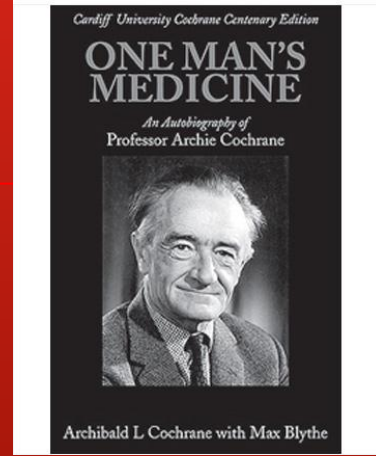
- geçerlilik,etkinlik ve hakkaniyet

❖ Cochrane Collaboration:

- sağlık bakımı uygulamalarına yönelik sistematik derlemeler

❖ Siyah-gri-beyaz alanlar:

- kanıtlar çelişkili, bireysel düzeyde uygulamalara yönelik referanslar kısıtlı

Tıbbi karar vermenin tarihsel temelleri

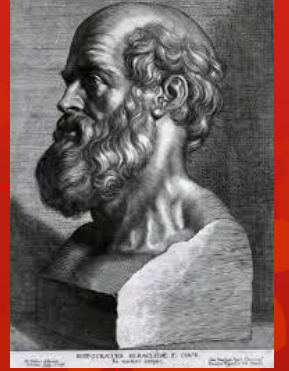
❖ İnsani ve bilimsel altbölümler:

- yaklaşımlar farklı

❖ Kuralların kökeni:

- sanatsal, istatistiksel, deneysel ve kanıta dayalı

Sanatsal bileşen-1

- ❖ Sanatçı ve Bilim insanı
- ❖ Hipokrat:
 - doğa felsefesi, anatomi, hasta-başı klinik uygulamadan elde edilen gözlemsel deneyim
- ❖ Kişisel gözlem ve sezgiye dayanan teknik
- ❖ Teknik olarak yetersiz ve hekimin deneyimine dayalı
- ❖ Bilimsel metot ve farmakolojik tedaviden yoksun fakat sanat yönü gelişmiş

Sanatsal bileşen-2

- ❖ Geçmişte: Kısıtlı tedavi imkanlarına rağmen otorite ve karizmatik
- ❖ Günümüzde: teorik ve pratik bilgiye rağmen değişen algı
- ❖ Hasta-hekim ilişkisinde yerini koruyor

İstatistiksel boyut-1

- ❖ Thomas Bayes: olasılık teoremi
- ❖ Önceki çalışmalardan elde edilen bilgilerin sonraki olgularda kullanımı

İstatistiksel boyut-2

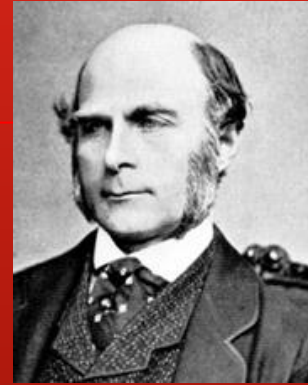
- ❖ İstatistik yöntemlerin kullanımı: 19.yy
- ❖ Francis Galton, Karl Pearson:

- öjeni biyologları

Pierre-Charles-Alexandre Louis:

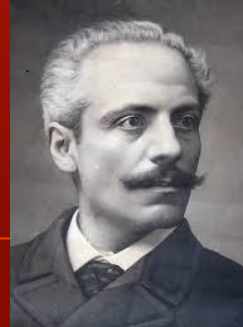
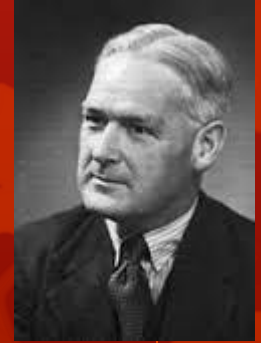
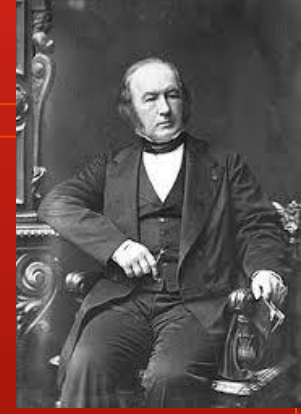
- ilk kontrollü klinik deneme: hacamat
- Tıbbi karar verme – bütünsel gözlem – deneysel-olasılıklı metot - sistematik tıbbi girişim
- Humor teorisini aşamamış

- ❖ Güncel tıp olasılık bilimini kullanmayı sürdürüyor

Belirlenimci deneysel yaklaşım

- ❖ 18.yy ikinci yarısı
- ❖ Claude Bernard:
 - biyoloji ve fizyoloji yasalarından tıbbi karar vermeye
- ❖ Austin- Bradford Hill :
 - determinist-istatistik yöntemlerin birleşimi
- ❖ Yenilenmiş bir metodolojiye ihtiyaç
- ❖ Augusto Murri:
 - eğitim ve klinik

Kanıtla dayalı yaklaşım-1

❖ Küçük veri setlerinden geniş örneklerle

❖ Pierre Louis:

- Klinik-epidemiyolojik ve biyostatistiksel yaklaşımın temelleri

❖ James Lind:

- sistematik saha araştırmaları, narenciye-skorbüt ilişkisi

❖ The James Lind Kütüphanesi:

- tedavi etkinlięi

Kanıtaya dayalı yaklaşım-2

- ❖ Kasım 1992 JAMA
- ❖ Randomize kontrollü klinik çalışmalardan elde edilen bilgiyi patofizyolojik yaklaşımla birleştirir
- ❖ Klinik araştırmalarda istatistik yöntem kullanır ve tıbbi kararlarda klinik-epidemiolojik kanıt sağlar
- ❖ Hasta-hekim arasında daha güçlü etkileşim:
 - hasta görüşü, değerleri ve tercihleri karar sürecine katılır
- ❖ Avantaj ve kısıtlılıklar
- ❖ Objektif klinik kanıt

Sonuç

- ❖ Klinisyen: kısıtlı istatistikler, çelişkili deney sonuçları, kimi zaman da destekleyici bilimsel kanıt olmadan karar vermek zorunda
- ❖ «Straightforward process» değil
- ❖ Hem objektif hem subjektif yönleri olan bir süreç

Teşekkürler...